

Oikeustapauskokoelma

JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS

EVGENI TANCHEV

3 päivänä kesäkuuta 2021¹

Asia C-825/19

Beeren-, Wild-, Feinfrucht GmbH

vastaan

Hauptzollamt Erfurt

(Ennakkoratkaisupyyntö – Thüringer Finanzgericht (Thüringenin verotuomioistuin, Saksa))

Ennakkoratkaisupyyntö – Tulliliitto – Asetus (EU) N:o 952/2013 – Tietyn käyttötarkoituksen menettely – Jatkolupa, jolla on takautuva vaikutus – Ajallinen soveltamisala – Ehdot

1. Tämä ennakkoratkaisupyyntö koskee kahta erillistä kysymystä. Ensinnäkin unionin tullikoodeksista 9.10.2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 952/2013² (jäljempänä unionin tullikoodeksi) 211 artiklan ajallista soveltamisalaa ja toiseksi tietyistä yhteisön tullikoodeksista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 soveltamista koskevista säännöksistä 2.7.1993 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 2454/93³ (jäljempänä tullikoodeksin soveltamisasetus) 294 artiklan 2 kohdan tulkintaa, jos nyt käsiteltävässä asiassa katsotaan, ettei unionin tullikoodeksin 211 artiklaa voida soveltaa ajallisesti.

2. Thüringer Finanzgericht (Thüringenin verotuomioistuin, Saksa) (jäljempänä ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin) on esittänyt unionin tuomioistuimelle neljä erillistä kysymystä, joista ensimmäiset kolme koskevat unionin tullikoodeksin 211 artiklan ajallista soveltamista ja viimeinen unionin tullikoodeksin soveltamisasetuksen 294 artiklan 2 kohdan tulkintaa. Unionin tuomioistuimen pyynnöstä tarkastelen tässä ratkaisuehdotuksessa pelkästään kolmea ensimmäistä kysymystä.

¹ Alkuperäinen kieli: englanti.

² EUVL 2013, L 269, s. 1.

³ EYVL 1993, L 253, s. 1.

I Asiaa koskevat oikeussäännöt

A Unionin oikeus

1. Asetus N:o 952/2013

3. Unionin tullikoodeksin 211 artiklassa, jonka otsikko on ”Lupa”, säädetään seuraavaa:

”1. Tulliviranomaisten lupa vaaditaan seuraavissa tapauksissa:

a) – – tietyn käyttötarkoituksen menettelyn käyttäminen;

b) – –

Ehdot, joilla yhden tai useamman ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettun menettelyn käyttö – – sallitaan, vahvistetaan luvassa.

2. Tulliviranomaiset antavat luvan siten, että sillä on takautuva vaikutus, jos kaikki seuraavat edellytykset täyttyvät:

a) siihen on todistetusti taloudellista tarvetta;

b) hakemus ei liity yritettyyn vilppiin;

c) hakija on todistanut tilien tai kirjanpidon avulla, että:

i) kaikki menettelyn vaatimukset täyttyvät;

ii) tavarat ovat tarvittaessa tunnistettavissa kyseiseltä ajanjaksolta;

iii) tilit tai kirjanpito mahdollistavat menettelyn valvonnan;

d) kaikki tarvittavat muodollisuudet tavaroiden tilanteen korjaamiseksi voidaan toteuttaa, mukaan lukien tarvittaessa kyseisten tulli-ilmoitusten mitätöinti;

e) hakijalle ei ole hakemuksen hyväksymistä edeltävän kolmen vuoden aikana myönnetty taannehtivaa lupaa;

f) taloudellisten edellytysten tutkimista ei vaadita, paitsi silloin, kun hakemus koskee samanlaisia toimintoja ja tavaroita koskevan luvan uusimista;

g) hakemus ei koske varastotilojen pitoa tullivarastointia varten;

h) jos hakemus koskee samanlaisia toimintoja ja tavaroita koskevan luvan uusimista, hakemus toimitetaan kolmen vuoden kuluessa alkuperäisen luvan voimassaolon päättymisestä.

Tulliviranomaiset voivat antaa luvan, jolla on takautuva vaikutus myös silloin, kun tullimenettelyyn asetetut tavarat eivät enää ole saatavilla, kun lupahakemus hyväksytään.

--”

4. Unionin tullikoodeksin⁴ 288 artiklassa, jonka otsikko on ”Soveltaaminen”, säädetään seuraavaa:

”1. Edellä olevaa artiklaa [(luettelo artikloista, joihin ei sisälly 211 artikla)] sovelletaan 30 päivänä lokakuuta 2013 lukien.

2. Muita kuin 1 kohdassa tarkoitettuja artikloja sovelletaan 1 päivänä kesäkuuta 2016.”

2. Delegoitu asetus (EU) 2015/2446

5. Delegoidun asetuksen (EU) 2015/2446⁵ 172 artiklassa, jonka otsikko on ”Takautuva vaikutus”, säädetään seuraavaa:

”1. Jos tulliviranomaiset myöntävät luvan, jolla on takautuva vaikutus koodeksin 211 artiklan 2 kohdan mukaisesti, lupa tulee voimaan aikaisintaan päivänä, jona hakemus hyväksytään.

--

3. Jos hakemus koskee samanlaisten toimintojen ja tavaroiden luvan uusimista, voidaan myöntää lupa, jolla on takautuva vaikutus alkaen siitä päivästä, jona alkuperäisen luvan voimassaolo päättyi.

--”

6. Delegoidun asetuksen 256 artiklassa säädetään seuraavaa:

”--

[Tätä asetusta] sovelletaan 1 päivästä toukokuuta 2006.

--”

II Tosiseikat, asian käsittelyn vaiheet ja ennakkoratkaisukysymykset

7. Beeren-, Wild-, Feinfrucht GmbH (jäljempänä BWF) tuo maahan, jalostaa ja myy suolaliemessä säilöttyjä herkkusieniä. BWF:llä oli 31.12.2012 saakka voimassa oleva lupa tällaisten sienten tuontiin kolmansista maista ja niiden luovuttamiseen vapaaseen liikkeeseen tietyn käyttötarkoituksen perusteella. BWF käytti kyseistä lupaa toistuvasti ennen sen voimassaolon päättymistä. Se ei pyytänyt luvan voimassaolon jatkamista. Ennakkoratkaisupyynnön mukaan tämä laiminlyönti johtui ”tiedonpuutteesta”. BWF jatkoi herkkusienten tuontia kolmansista maista 31.12.2012 jälkeen niiden vapaaseen liikkeeseen luovuttamista varten eikä hakenut tullietuuskohtelua näiden tuontitavaroiden osalta. BWF maksoi tuontitullit, joista aiheutuneita kustannuksia se ei voinut vyöryttää asiakkailleen.

⁴ Sellaisena kuin se on oikaistuna oikaisulla unionin tullikoodeksista 9.10.2013 annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EU) N:o 952/2013 (EUVL 2013, L 287, s. 90).

⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 952/2013 täydentämisestä tiettyjä unionin tullikoodeksin säännöksiä koskevien yksityiskohtaisten sääntöjen osalta 28.7.2015 annettu komission delegoitu asetus (EU) 2015/2446 (EUVL 2015, L 343, s. 1; jäljempänä delegoitu asetus).

8. Luvan voimassaolon päättyminen havaittiin yhtiössä tehdyn tullitarkastuksen yhteydessä. BWF haki 9.1.2015 alkuperäisen luvan voimassaoloajan jatkamista (jatkolupa). Hauptzollamt Erfurt (päättullitoimipaikka, Erfurt, Saksa) (jäljempänä Hauptzollamt) myönsi 14.1.2015 jatkoluvan, jolla oli takautuva vaikutus 9.1.2015 (eli hakemuksen jättämisaikankohdasta) alkaen; se kieltäytyi myöntämästä lupaa, jolla olisi takautuva vaikutus aiemman luvan voimassaoloajan päättymisestä (1.1.2013) alkaen.

9. BWF viittasi meneillään olevaan velkasaneeraukseen liittyvään vaikeaan taloustilanteeseensa ja haki uudelleen jatkoluvan myöntämistä takautuvasti 1.1.2013 alkaen. Hauptzollamt hylkäsi kyseisen hakemuksen 13.5.2015 tekemällään päätöksellä, jossa se katsoi, etteivät unionin tullikoodeksin soveltamisasetuksen 294 artiklan 2 kohdan ja/tai 294 artiklan 3 kohdan mukaiset ehdot luvan myöntämiselle taannehtivasti täyttyneet.

10. BWF teki kyseisestä päätöksestä oikaisuvaatimuksen. Hauptzollamt hylkäsi oikaisuvaatimuksen 6.4.2016 tekemällään päätöksellä, josta BWF nosti 3.5.2016 kanteen ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa.

11. Kanteessaan BWF väitti, että jatkoluvan, jolla on takautuva vaikutus, myöntämisestä säädetään unionin tullikoodeksin 211 artiklassa eikä tullikoodeksin soveltamisasetuksen 294 artiklassa, koska ensiksi mainittua olisi menettelysääntönä sovellettava taannehtivasti nyt käsiteltävään asiaan.

12. Hauptzollamt teki 21.3.2019 ja siten pääasian oikeudenkäynnin ollessa vireillä tullikoodeksin soveltamisasetuksen 294 artiklan perusteella uuden päätöksen, jolla korvattiin 13.5.2015 tehty päätös (oikaisuvaatimuksesta 6.4.2016 tehdyn päätöksen muodossa) ja jossa hylättiin jälleen BWF:n hakemus jatkoluvan takautuvan vaikutuksen ulottamisesta alkamaan 1.1.2013. Kyseinen päätös perustui eri perusteluihin kuin aiemmin tehty päätös. Tämä 21.3.2019 tehty myöhempi päätös on ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa vireillä olevan oikeudenkäynnin kohteena.

13. Tässä tilanteessa ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

- ”1) Onko unionin tullikoodeksista 9.10.2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 952/2013 [(jäljempänä unionin tullikoodeksi)] 211 artiklan 2 kohtaa tulkittava siten, että sitä sovelletaan ainoastaan sellaisiin hakemuksiin, joiden perusteella myönnetty lupa olisi taannehtivasti voimassa 1.5.2016 lähtien?
- 2) Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan kieltävästi: Onko [unionin tullikoodeksin] 211 artiklaa sellaisten taannehtivaa lupaa koskevien hakemusten osalta, joiden perusteella myönnetty lupa on ollut voimassa ennen 1.5.2016, sovellettava vain silloin, kun taannehtivaa lupaa on haettu ennen uuden sääntelyn voimaantuloa, mutta tulliviranomaiset ovat hylänneet tällaiset hakemukset ensimmäisen kerran 1.5.2016 jälkeen?
- 3) Jos toiseen kysymykseen vastataan kieltävästi: Onko [unionin tullikoodeksin] 211 artiklaa sellaisten taannehtivaa lupaa koskevien hakemusten osalta, joiden perusteella myönnetty lupa on ollut voimassa ennen 1.5.2016, sovellettava myös silloin, kun tulliviranomaiset ovat hylänneet tällaiset hakemukset jo ennen 1.5.2016 ja myös sen jälkeen (toisella perusteella)?

- 4) Jos ensimmäiseen ja toiseen kysymykseen vastataan myöntävästi ja kolmanteen kysymykseen kieltävästi: Onko tietyistä yhteisön tullikoodeksista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 soveltamista koskevista säännöksistä 2.7.1993 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 2454/93 294 artiklan 2 kohtaa tulkittava siten, että
- a) lupa on voitu myöntää taannehtivasti alkuperäisen luvan voimassaolon päättymispäivästä lähtien siten, että sen taannehtivaa vaikutusta on pidennetty enintään yhdeksi vuodeksi ennen hakemuksen jättöpäivää, kuten kyseisen artiklan 3 kohdassa on säädetty, ja
 - b) onko taloudellisen tarpeen oltava todistettavissa ja petosyrityksen tai ilmeisen huolimattomuuden pois suljettavissa, kuten kyseisen artiklan 3 kohdassa säädetään, myös silloin, kun on kyse 2 kohdassa tarkoitettusta jatkoluovasta?”

14. Kirjallisia huomautuksia esittivät BWF ja Euroopan komissio. Istuntoa ei ole pyydetty, eikä sitä ole pidetty.

III Asian tarkastelu

A Alustavat huomautukset

15. Kolmella ensimmäisellä kysymyksellään ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyytää lähinnä ohjeita unionin tullikoodeksin 211 artiklan 2 kohdan ajallisesta soveltamisesta ja etenkin siitä, voidaanko kyseistä säännöstä soveltaa ajallisesti pääasian oikeudenkäynnissä kyseessä olevan kaltaiseen tilanteeseen.

16. Kuten unionin tuomioistuin on toistuvasti katsonut, uutta oikeussääntöä sovelletaan sen toimen voimaantulosta lukien, jossa siitä säädetään, ja vaikka tätä sääntöä ei sovelleta aikaisemman lainsäädännön soveltamisaikana syntyneisiin ja lopullisiksi tullessiin oikeudellisiin tilanteisiin, sitä sovelletaan niiden tuleviin vaikutuksiin samoin kuin uusiin oikeudellisiin tilanteisiin.⁶

17. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan menettelysääntöjä katsotaan yleensä voitavan soveltaa sinä päivänä, jona ne tulevat voimaan, erona aineellisiin sääntöihin, joita tavanomaisesti tulkitaan siten, että niitä sovelletaan ennen niiden voimaantuloa toteutuneisiin tilanteisiin ainoastaan siinä tapauksessa, että niiden sanamuodosta, tarkoituksesta tai systematiikasta käy selvästi ilmi, että niille on annettava tällainen vaikutus.⁷

18. Tarkastelen näin ollen ensin, onko unionin tullikoodeksin 211 artiklan 2 kohtaa tulkittava menettelysääntönä vai aineellisena sääntönä. Koska tämän perusteella katson, että unionin tullikoodeksin 211 artiklan 2 kohta on aineellinen sääntö, tarkastelen toiseksi sitä, käykö kyseisen säännöksen sanamuodosta, tarkoituksesta tai systematiikasta selvästi ilmi, että sille olisi tästä huolimatta annettava taannehtiva vaikutus.

⁶ Tuomio 26.3.2015, komissio v. Moravia Gas Storage (C-596/13 P, EU:C:2015:203, 32 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

⁷ Tuomio 12.11.1981, Meridionale Industria Salumi ym. (212/80–217/80, EU:C:1981:270, 9 kohta); tuomio 23.2.2006, Molenberggnatie (C-201/04, EU:C:2006:136, 31 kohta); tuomio 11.12.2008, komissio v. Freistaat Sachsen (C-334/07 P, EU:C:2008:709, 44 kohta) ja tuomio 26.3.2015, komissio v. Moravia Gas Storage (C-596/13 P, EU:C:2015:203, 33 kohta). Tuomion Meridionale Industria Salumi ym. 11 ja 12 kohdan lisäksi todettiin, että asetuksen menettelysäännöillä ja aineellisilla säännöillä, jotka muodostavat jakamattoman kokonaisuuden, ja yksittäisillä säännöksillä, joita ei voida tarkastella erikseen, ei voida katsoa olevan taannehtivaa vaikutusta, ”elleivät riittävän selvät seikat johda tällaiseen päätelmään”.

B Onko unionin tullikoodeksin 211 artiklan 2 kohta aineellinen sääntö vai menettelysääntö?

19. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa pyynnössään, että se pitää unionin tullikoodeksin 211 artiklaa pohjimmiltaan menettelysääntönä. Tämän näkemyksen tueksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin viittaa säännöksen paikkaan unionin tullikoodeksin rakenteessa ja sen pääasialliseen sisältöön. Myös pääasian kantaja väittää, että unionin tullikoodeksin 211 artiklaa olisi pidettävä menettelysääntönä.

20. En yhdy tähän näkemykseen.

1. Unionin tullikoodeksin 211 artiklan 2 kohdan sisältö

21. Vaikka unionin tuomioistuin ei vielä olekaan käsitellyt sitä, olisiko unionin tullikoodeksin 211 artiklan 2 kohtaa pidettävä aineellisena sääntönä vai menettelysääntönä tai olisiko sillä tulkittava olevan taannehtiva vaikutus, unionin tuomioistuin on kuitenkin tarkastellut aineellisten sääntöjen ja menettelysääntöjen välistä eroa tullilainsäädännön alalla useissa asioissa. Unionin tuomioistuin on yleisesti katsonut, että säännökset, jotka olivat määrääviä tullivelan olemassaolon (tai määrän) kannalta, olivat ”aineellisia sääntöjä”, joita ei tavallisesti voitaisi soveltaa taannehtivasti.

22. Siten 23.2.2006 annetussa tuomiossa *Molenbergnatie* (C-201/04, EU:C:2006:136) ja 8.9.2005 annetussa tuomiossa *Beemsterboer Coldstore Services* (C-293/04, EU:C:2006:162) todettiin, että säännöt, jotka koskevat itse tullivelkaa, ja säännöt, jotka koskevat edellytyksiä, joiden täyttyessä tullivelasta vastuussa oleva henkilö välttyi tuontitullien kantamiselta jälkikäteen, olivat aineellisia sääntöjä.

23. Tuomiossa *Molenbergnatie* katsottiinkin, että asetuksen (ETY) N:o 2913/92⁸ 211 artiklan 1 ja 2 kohta, jotka koskivat ”tullien määrän” antamista tiedoksi velalliselle, olivat luonteeltaan pelkästään menettelyllisiä säännöksiä.⁹ Niissä ei säädetty tullivelan olemassaolosta.

24. Mainitussa tuomiossa sitä vastoin todettiin, että yhteisön tullikoodeksin 221 artiklan 3 kohdassa ”säädetään – – myös itse tullivelasta”.¹⁰ Kyseisen säännöksen mukaan ”tiedoksianto ei voida toimittaa velalliselle enää, kun kolmen vuoden määräaika on kulunut siitä päivästä, jona tullivelka on syntynyt”. Koska yhteisöjen tuomioistuimen näkemyksen mukaan kyseisen määräajan päätyttyä velka ”on vanhentunut ja siis lakannut”, mainittua säännöstä pidettiin aineellisena säännöksenä.¹¹ Yhteisön tullikoodeksin 221 artiklan 3 kohtaa ei siten voitu soveltaa ennen 1.1.1994 eli ennen kyseisen säännöksen voimaantuloajankohtaa syntyneen tullivelan kantamiseen.¹²

⁸ Yhteisön tullikoodeksista 12.10.1992 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 2913/92 (EYVL 1992, L 302, s. 1; jäljempänä yhteisön tullikoodeksi).

⁹ Tuomio 23.2.2006, *Molenbergnatie* (C-201/04, EU:C:2006:136, 36 kohta).

¹⁰ Idem, 39 kohta.

¹¹ Idem, 41 kohta.

¹² Idem, 42 kohta. Ks. julkisasiamies Sharpstonin ratkaisuehdotus *Josef Vosding Schlacht-, Kühl- und Zerlegebetrieb* (C-278/07–C-280/07, EU:C:2008:521, 31 ja 32 kohta), jossa esitetään kriittinen näkemys tuomiossa *Molenbergnatie* tehdystä tarkastelusta. Julkisasiamies Sharpstonin ratkaisuehdotuksessa esitetty kritiikki koski kuitenkin sitä, johtaako määräajan päätyminen tosiasiallisesti tullivelan lakkaamiseen (kuten tuomiossa *Molenbergnatie* katsottiin), ja siten sitä, koskiko määräaika tosiasiallisesti itse velkaa. Siinä ei kyseenalaistettu toteamusta, jonka mukaan sääntöä, jossa säädetään velasta, olisi pidettävä aineellisena sääntönä.

25. Tuomiossa *Beemsterboer Coldstore Services* katsottiin, että yhteisön tullikoodeksin 220 artiklan 2 kohdan b alakohdassa on kyse aineellisoikeudellisesta säännöksestä ”sikäli kuin [siinä] säädetään niistä edellytyksistä, joilla velan maksamisesta vastuussa oleva vapautetaan tuontitullien perimisestä jälkitullauksin tulliviranomaisten tekemän virheen johdosta”.¹³ Julkisasiamies Kokottin sanoin kyseisellä säännöksellä oli aineellisoikeudellinen sisältö, koska sen ”tarkoituksena [oli] selvittää, onko tullivelan maksamisesta vastuussa olevan velallisen maksettava lain mukaan kannettavan tullin määrä (jälkikannossa) vai ei”.¹⁴

26. Asiassa *Mitsui & Co. Deutschland (C-256/07, EU:C:2009:167)* yhteisöjen tuomioistuin ei luonnehtinut säännöstä, jossa säädettiin 12 kuukauden määräajasta tiettyjen hinnan muutosten huomioon ottamiselle, nimenomaisesti aineelliseksi säännöksi (erotuksena menettelysäännöstä). Sen sijaan se katsoi, ettei kyseisellä säännöksellä ollut taannehtivaa vaikutusta sen perusteella, että soveltamalla uutta, lyhyempää määräaikaa taannehtivasti näihin muutoksiin ”loukattaisiin – – perusteltua luottamusta”.¹⁵ Samassa asiassa esittämässään ratkaisuehdotuksessa julkisasiamies Mazák kuitenkin nimenomaisesti katsoi, että kyseisen säännöksen aineellisoikeudellinen luonne käy ilmi siitä, että siinä ”määritellään edellytykset kauppaa-arvon muutosoikeuden soveltamiselle”.¹⁶ On syytä lisätä, että kyseinen arvo määräsi tullivelan määrän.

27. Siihen perustuva erottelu, ovatko kyseiset säännökset määrääviä tullivelan olemassaolon tai määrän kannalta, on järkevä. Kuten komissio toteaa huomautuksissaan, tullivelasta vapauttaminen tai tullien kantaminen, kun kyse on samoista tavaroista, jotka on tuotu maahan samanaikaisesti ja samoissa olosuhteissa, ei voi olla riippuvainen hallintomenettelyn tai oikeusprosessin kestosta. Samanaikaisesti syntyneiden samojen olosuhteiden olisi johdettava saman tullivelan syntymiseen, ja sitä olisi kohdeltava samojen aineellisten sääntöjen mukaisesti.

28. Kun tätä logiikkaa sovelletaan ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin, katson, että unionin tullikoodeksin 211 artiklan 2 kohta on aineellinen säännös.

29. Unionin tullikoodeksin 211 artiklan 2 kohdan englanninkielisessä versiossa¹⁷ todetaan, että tulliviranomaiset antavat luvan siten, että sillä on takautuva vaikutus (”the customs authorities shall grant an authorisation with retroactive effect”), kun kaikki kyseisessä kohdassa mainitut edellytykset täyttyvät. Koska BWF:llä ei ollut tällaista lupaa kyseessä olevien tavaroiden tuontiin 1.1.2013–8.1.2015, näiden tavaroiden tuonnista oli maksettava tulleja.

30. Jos BWF:lle kuitenkin myönnettäisiin lupa, jolla on takautuva vaikutus, joko unionin tullikoodeksin 211 artiklan 2 kohdan tai tullikoodeksin soveltamisasetuksen 294 artiklan nojalla, sovellettaisiin tiettyä käyttötarkoitusta koskevaa poikkeusta, ja BWF voisi hakea maksamiensa tullien palauttamista.

31. Kaikkien unionin tullikoodeksin 211 artiklassa lueteltujen edellytysten täyttyminen on edellytys sellaisen luvan myöntämiselle, jolla on takautuva vaikutus, minkä lisäksi – jos jätetään nyt huomiotta unionin tullikoodeksin 211 artiklan 2 kohdan ranskankielinen versio – se myös

¹³ Tuomio 9.3.2006, *Beemsterboer Coldstore Services (C-293/04, EU:C:2006:162, 20 kohta)*.

¹⁴ Julkisasiamies Kokottin ratkaisuehdotus *Beemsterboer Coldstore Services (C-293/04, EU:C:2005:527, 24 kohta)*.

¹⁵ Tuomio 19.3.2009, *Mitsui & Co. Deutschland (C-256/07, EU:C:2009:167, 36 kohta)*.

¹⁶ Ratkaisuehdotuksen 47 kohta.

¹⁷ Huomautan, että ranskankielisen version merkitys on eri kuin englanninkielisen version: ”Les autorités douanières peuvent accorder une autorisation avec effet rétroactif – –” (tulliviranomaiset voivat antaa luvan siten, että sillä on takautuva vaikutus, kursivointi tässä). Bulgarian-, tanskan-, saksan-, italian-, puolan-, slovakin- ja ruotsinkieliset versiot vaikuttavat kaikki yhdenmukaisilta englanninkielisen version kanssa. Ero ei ole ratkaiseva tässä ratkaisuehdotuksessa tehtävän tarkastelun kannalta.

tosiasiallisesti edellyttää, että tulliviranomaiset myöntävät tällaisen luvan hakemuksesta. Kyseinen lupa on puolestaan määräävä asianomaisista tavaroista syntyvän tullivelan olemassaolon kannalta.

32. Edellä tämän ratkaisuehdotuksen 22–26 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaisesti katsotaan näin ollen, että unionin tullikoodeksin 211 artiklan 2 kohtaa on pidettävä aineellisena sääntönä.

33. Unionin tullikoodeksin 211 artiklan 2 kohdan a–h alakohdassa lueteltujen yksittäisten edellytysten lähempi tarkastelu ainoastaan vahvistaa tämän näkemyksen.

34. Sen a alakohdassa edellytetään olevan ”todistetusti taloudellista tarvetta”, ja b alakohdassa edellytetään, että hakemus ei liity yritettyyn vilppiin. Taloudellinen tarve sen enempää kuin vilpin puuttumisenkaan eivät koske menettelyllisiä seikkoja; ne ovat pikemminkin aineellisia vaatimuksia, joiden on täytyttävä, jotta voidaan myöntää lupa, jolla on takautuva vaikutus. Vaikka a alakohdassa edellytetään ”todistetusti” olevaa taloudellista tarvetta, siinä ei käsitellä tällaisten todisteiden esittämiseen liittyviä menettelyllisiä kysymyksiä.

35. Saman kohdan c alakohdassa edellytetään, että hakija on todistanut tilien tai kirjanpidon avulla, että kaikki menettelyn vaatimukset täyttyvät, että tavarat ovat tarvittaessa tunnistettavissa kyseiseltä ajanjaksolta ja että tilit tai kirjanpito mahdollistavat menettelyn valvonnan. Saman kohdan d alakohdassa edellytetään, että kaikki tarvittavat muodollisuudet tavaroiden tilanteen korjaamiseksi voidaan toteuttaa, ja f alakohdassa, että ”taloudellisten edellytysten tutkimista ei vaadita”. Vaikka nämä säännökset koskevat menettelyllisiä seikkoja, niissä ei käsitellä tapaa, jolla nämä edellytykset olisi täytettävä tai tällaiset todisteet olisi esitettävä, vaan niissä esitetään edellytykset sellaisen luvan myöntämiselle, jolla on takautuva vaikutus.

36. Saman kohdan e alakohdassa edellytetään, että hakijalle ei ole hakemuksen hyväksymistä edeltävän kolmen vuoden aikana myönnetty taannehtivaa lupaa, g alakohdan mukaan hakemus ei koske varastotilojen pitoa tullivarastointia varten, ja h alakohdassa asetetaan kolmen vuoden määräaika hakemuksille, jotka koskevat samanlaisia toimintoja ja tavaroita koskevan luvan uusimista.

37. Kaikki nämä edellytykset ovat nähdäkseni joko kokonaan tai enimmäkseen aineellisia edellytyksiä.

2. 211 artiklan 2 kohdan paikka unionin tullikoodeksin rakenteessa

38. Unionin tullikoodeksin 211 artikla sisältyy tullikoodeksin VII osaston, jonka otsikko on ”Erityismenettelyt”, 1 lukuun, joka on otsikoitu ”Yleiset säännökset”. Kyseinen 1 luku käsittää unionin tullikoodeksin 210–225 artiklan.

39. Mainittuun lukuun sisältyvien säännösten järjestys noudattelee löyhästi kaavaa, jossa yhtä tai kahta täysin tai enimmäkseen aineellista säännöstä, jotka koskevat lupaa (211 artikla), erityismenettelyn päättämistä (215 artikla) tai tavaroiden siirtoa (219 artikla) ja tavanomaisia käsittelyjä (220 artikla), seuraa artikla, jonka otsikko on ”Säädösvallan siirto” ja jossa komissiolle annetaan valta antaa delegoituja säädöksiä, joilla täydennetään näiden sääntöjen tiettyjä muita kuin keskeisiä osia (212, 216 ja 221 artikla), ja artikla, jonka otsikko on ”Täytäntöönpanovallan siirto” (213, 217 ja 222 artikla) ja jonka mukaan komissio ”määrittelee täytäntöönpanosäädöksillä

menettelysäännöt”, jotka koskevat osaa näistä aineellisista säännöistä.¹⁸

40. Näin ollen unionin tullikoodeksin rakenne ei mielestäni tue 211 artiklan 2 kohdan pitämistä menettelysääntönä. Päinvastoin 211 artiklan 2 kohdan paikka VII osaston 1 luvussa on sellainen, josta odottaisi löytävänsä aineellisen säännön eikä menettelysääntöä.

C Voidaanko 211 artiklan 2 kohtaa tästä huolimatta soveltaa taannehtivasti?

41. Aineellisen unionin oikeuden sääntöjä voidaan poikkeuksellisesti tulkita siten, että ne koskevat ennen niiden voimaantuloa syntyneitä tilanteita, jos niiden sanamuodosta, tarkoituksesta tai systematiikasta käy selvästi ilmi, että niille on annettava tällainen vaikutus.¹⁹

42. Tuomiossa *Beemsterboer Coldstore Services* katsottiin tältä osin, että aineellisen säännön uutta, muutettua sanamuotoa voitiin soveltaa ennen sen voimaantuloa syntyneisiin tilanteisiin, koska uudella sanamuodolla oli ”pääasiallisesti tulkitseva luonne”.²⁰ Kyseisessä asiassa uudella sanamuodolla pyrittiin parantamaan oikeusvarmuutta ja, koska uudella sanamuodolla vahvistettiin kyseisen taloudellisen toimijan luottamuksensuojaa, oikeusvarmuuden periaate ja luottamuksensuojan periaate eivät siten estäneet kyseisen säännöksen soveltamista ennen sen voimaantuloa syntyneisiin tilanteisiin.²¹

43. Unionin tullikoodeksin 221 artiklan 2 kohdalla sen sijaan muutetaan merkittävästi aiempaa lainsäädäntöä. Tullikoodeksin soveltamisasetuksen 294 artiklassa käytettiin sanamuotoa, jonka mukaan tulliviranomaiset ”voivat myöntää luvan taannehtivasti”, kun taas unionin tullikoodeksin 211 artiklan 2 kohdassa säädetään, että nämä viranomaiset ”antavat luvan siten, että sillä on takautuva vaikutus”, jos kaikki siinä luetellut edellytykset (jotka ovat luonteeltaan joko täysin tai enimmäkseen aineellisia) täyttyvät. Kyse ei selvästikään ole pelkästä tulkitsevasta muutoksesta.

44. En ole löytänyt johdanto-osasta tai lainsäädäntöhistoriasta viitteitä siitä, että unionin tullikoodeksin 211 artiklan 2 kohtaa oli tarkoitus soveltaa taannehtivasti.

45. On myös huomautettava, että ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa käsiteltävässä asiassa on kyse siitä, voidaanko tietyn käyttötarkoituksen menettelyä koskevia sääntöjä soveltaa taannehtivasti. Lupa tietyn käyttötarkoituksen menettelyyn voidaan myöntää vain tietyin edellytyksin, ja kyseinen menettely muodostaa siten poikkeuksen yleisistä tullisäännöistä. Tätä menettelyä säänteleviä sääntöjä olisi siten tulkittava suppeasti.²² Luvan antaminen siten, että sillä on takautuva vaikutus, unionin tullikoodeksin 211 artiklan 2 kohdan ja delegoidun asetuksen 172 artiklan 1 kohdan mukaisesti muodostaa myös poikkeuksen lupien myöntämisestä, johon sovelletaan erityisiä ehtoja, koskevasta yleissäännöstä. Luvan, jolla on takautuva vaikutus, antaminen siitä ajankohdasta alkaen, jona alkuperäisen luvan voimassaolo päättyi, unionin tullikoodeksin 211 artiklan 2 kohdan h alakohdan ja delegoidun asetuksen 172 artiklan 3 kohdan

¹⁸ Siihen ei sisälly artikloja, joissa komissiolle annettaisiin valta antaa delegoituja säädöksiä tai joissa sen edellytettäisiin antavan menettelysääntöjä, jotka liittyvät 210 artiklaan, joka koskee erityismenettelyjen soveltamisalaa, 214 artiklaan, jossa käsitellään kirjanpito vaatimuksia, tai 218 artiklaan, joka koskee oikeuksien ja velvollisuuksien siirtoa.

¹⁹ Tuomio 9.3.2006, *Beemsterboer Coldstore Services* (C-293/04, EU:C:2006:162, 21 kohta).

²⁰ *Idem*, 22 ja 23 kohta.

²¹ *Idem*, 25 ja 26 kohta.

²² Ks. analogisesti tuomio 11.11.1999, *Söhl & Söhlke* (C-48/98, EU:C:1999:548, 52 kohta); tuomio 29.7.2010, *Isaac International* (C-371/09, EU:C:2010:458, 42 kohta) ja tuomio 14.1.2010, *Terex Equipment ym.* (C-430/08 ja C-431/08, EU:C:2010:15, 42 kohta).

mukaisesti muodostaa taas uuden poikkeuksen lupia, joilla on takautuva vaikutus, koskevista yleissäännöistä, ja siihen sovelletaan lisäedellytyksiä. Näiden sääntöjen ajallisen soveltamisen laajentava tulkinta ei näin ollen vaikuta perustellulta.

D Toinen ja kolmas kysymys

46. Menettelysääntöjen soveltaminen ennen näiden sääntöjen voimaantuloa syntyneeseen tilanteeseen edellyttää lisäksi sitä, että asia on "vireillä" menettelysääntöjen tullessa voimaan. Vastaus ensimmäiseen ennakkoratkaisukysymykseen tekee ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen toisen ja kolmannen kysymyksen käytännössä merkityksettömäksi. Näin ollen ei ole tarpeen tarkastella sitä, oliko asia "vireillä" ajankohtana, jona unionin tullikoodeksin 211 artiklan 2 kohtaa alettiin soveltaa (1.5.2016).

IV Ratkaisuehdotus

47. Ehdotan näin ollen, että unionin tuomioistuin vastaa ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen kolmeen ensimmäiseen kysymykseen seuraavasti:

Unionin tullikoodeksista 9.10.2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 952/2013 211 artiklan 2 kohtaa on aineellisenä sääntönä tulkittava siten, että sitä sovelletaan ainoastaan sellaisiin hakemuksiin, joiden perusteella myönnetty lupa olisi taannehtivasti voimassa 1.5.2016 lähtien.